ÅBOLANDS SVENSKA KYRKOSÅNGSKRETS RF

KretsNytt

Kolla upp:

- Två av kyrkomusikens märkesmän jubilerar 2007
- Kretsens närmaste program
- Något om kommande planer 2008
- Vem sitter i styrelsen?

Årgång 1, nr 1

Februari 2007

KretsNytt – hälsningar från kyrkosångskretsen!

Foto: Lars-Erik Juslin.

Du håller nu ett nytt litet ”blad” i din hand. Det är en hälsning från din egen kyrkosångskrets.

När jag var kretsens sekreterare på 1980- och 1990-talen skrev jag ett informationsbrev varje termin och vid behov också oftare. Breven delades förhoppningsvis ut till alla körsångare. Seden med regelbundna informationsbrev vill jag nu fortsätta och dessutom vidga formatet lite. Jag blir självutnämnd chefredaktör och layoutare.

Blodad tand för bladframställning fick jag med Körbladet, som jag hoppas att ni alla har fått från kyrkosångsförbundet under de senaste åren. Det är roligt att göra små tidningar med datorn. Det är ett utmärkt fritidsintresse och en skön avkoppling!

Men det är inte enbart för mitt eget höga nöjes skull som KretsNytt blir till. Styrelsen vill ge terminsaktuell information till alla kyrkokörssångare i vårt prosteri.

KretsNytt kommer att publiceras på webben på min privata hemsida. Jag upprättar en skild sida för kretsen på mina domäner. Där syns dessutom annan aktuell kretsinformation om det finns behov. Adressen till kretssidan finns på sista sidan.

Om inte annat författarnamn syns i samband med artiklarna är det jag som står för texterna. Evander har lovat bidra med sonetter. Han och jag blir bladets ständiga medarbetare, men den som vill bidra med något är mycket välkommen! Så blir detta allas vårt gemensamma lilla blad.

Sätt dig bekvämt. Jag hoppas du får en trevlig läsning!

Birgitta Sarelin

Kyrkokörsglädje

I vår tid ekar buller mot betong,
en ständig skvalmusik är dagens mode.
Men stanna upp – jag undrar var vi stode
om inte livet andades i sång?

En kyrkokör ger fröjd i stora fång!
Vi klingar knappast lika skönt som OD,
men skönt är det att sjunga Buxtehude!
Det budskap håller än som ljöd en gång.

Förnuft och känsla ingår en förening,
så kropp och själ kan känna heligheten.
I sången får vi ana livets mening.

Vi finner glädjen i aktiviteten,
och då vill ingen stanna utanför!
Av denna orsak sjunger vi i kör.

Evander

I detta nummer:

Kretsens program 2007	2
Vi famnas av din skapelse igen	2
Vem styr och ställer?	2
Dieterich Buxtehude – kantatens och orgelmusikens mästare	3
Paul Gerhardt – en berömd luthersk psalmdikatre	3
Vad är en kyrkosångskrets?	4
Klippt och skuret	4

Kretsens program 2007

Styrelsen har utgått från den verksamhetsplan som godkändes på årsmötet i Korpo i november. Iniö var då den tilltänkta vårkonsertplatsen. Efter en del diskussion beslöt styrelsen att ändå samlas i Pargas – trots att Iniö skulle vara en intressant vårkonsertplats. Ringvägen öppnas nämligen inte förrän ganska sent i maj, och hur många sångare ställer upp nästan i försommartider?

Kyrkosångsförbundets förbundsdirigent Dag-Ulrik Almqvist kommer att besöka kretsen inom ramen för ”kretsloppet”, som förbundet tänker företa i kretsarna under åren 2007–2009. Också för hans del skulle det vara opraktiskt att ta sig till Iniö då hans besök kommer att vara bara en dag.

Verksamheten framgår av rutan till höger, och detaljplaneringen kommer att ske senare under våren. Bl.a. repertoaren finslipas just nu av förbundsdirigenten och musiknämnden i samarbete med Dag-Ulrik Almqvist.

Våren:

1. Torsdagen den 22 mars kl. 19 **samövning** inför vårkonserten i Pargas kyrka
2. Lördagen den 28 april **körsångardag** med Dag-Ulrik Almqvist och Astrid Riska [?] i Pargas församlingshem och kyrka. Temat för dagen är *Vårda rösten – det är aldrig kört!*
   - kl 12 lunch för den som önskar [förslagsvis Hotell Kalkstrand och gruppbokning för billigare priser].
   - kl. 13 sångardag i Pargas församlingshem, stora salen
   - kl. 18 **vårkonsert** med Dietrich Buxtehudes musik i Pargas kyrka

Hösten:

3. Söndagen den 18 november
   - kl. 16 **årsmöte** i Dragsfjärd (antingen Dragsfjärds kyrkby eller Dalsbruk, vilken plats det blir beror på hur kyrkrenoveringen framskrider)
   - kl. 18 **psalmafton** med 400-årsjubilaren Paul Gerhardts psalmer

Vi famnas av din skapelse igen

Styrelsen diskuterade preliminärt att *Vi famnas av din skapelse* kunde upptas på övningsrepertoaren under hösten 2007, med sikte på ett nyuppförande i Raseborgs kyrkosångskrets vintern 2008. Man har nämligen frågat efter verket där.

Styrelsen beslutade också att ansöka om medel för utgivning och spridning av jubileumsverket. Förlaget Canto har förklarat sig villigt att ge ut noterna. Inför tryckningen bereds Erik Andersson och Jan Hellberg tillfälle att göra justeringar i text och musikarrangemang med tanke på allmän användning av verket. Övriga presumtiva sångare behöver då inte sjunga om kretsens 50-årsjubileum...

Vårda rösten — det är aldrig kört!

Vem styr och ställer?

- Birgitta Sarelin, ordförande
- Maria Ellfolk, vice ordförande, vice kretsdirigent
- Siv Sandberg, sekreterare, kassör
- Birgitta Forsman, kretsdirigent
- Erik Andersson
- Mikael Granlund

Musiknämnden består av prosteriets kantorer, som tillsammans med kretsdirigenteriet är ansvariga för repertoarfrågor.

Dieterich Buxtehude – kantatens och orgelmusikens mästare

Dieterich Buxtehude
(1637 [?]—1707)
Källa: www.answers.com

Forskarna vet inte exakt när och var Dieterich (Dietrich) Buxtehude föddes. Att han är skandinav är dock säkert. Enligt uppgifterna på det år 2004 grundade internationella Buxtehude-sällskapets hemsida (www.dieterich-buxtehude.org/) är han möjligen född i Helsingborg, där fadern Johann var organist. År 1641 flyttade familjen över sundet till Helsingør, och därför kallar danskarna helst sin store son för Diderik.

Buxtehude har komponerat över 120 kantater. Det är fråga om andliga vokalverk av tidlös skönhet. Tillsammans med de många orgelverken utgör kantaterna huvuddelen av Buxtehudes livsverk som kompositör. Buxtehude var som de flesta andra av hans samtids musiker mångkunnig. Han var virtuos organist och spelade många andra instrument. Dessutom hörde det till hans tjänst som organist i Mariakyrkan i Lübeck att vara ekonomiförvaltare. I själva verket lär han ha varit direktör över musiklivet i hela Lübeck, som vid den tiden var en rik stad med mycket resurser också för musiklivet.

Det finns en anekdot om hur Johann Sebastian Bach som 20-åring (1705) vandrade 400 kilometer till fots, från Arnstadt till Lübeck, för att träffa Buxtehude, som då var en gammal man. Det måste ha funnits mycket att se och lära, för Bach blev borta från sin tjänst hela 4 månader, trots att han hade beviljats endast 4 veckors ledighet.

Under advents- och påskfastan fick man i äldre tid inte spela på orgeln under gudstjänsterna. Det var troligen därför Buxtehude började med sin Abendmusik då. Aftonmusiken hade ofta speciella teman, t.ex. ”Lammets bröllop”, ”Den yttersta domen”, ”Den förlorade sonen”.

Buxtehude var anställd i Lübeck från år 1668 till sin död den 9 maj 1707. Han begravdes en vecka senare i Mariakyrkan.

Dubbelt jubileumsår 2007: Buxtehude och Gerhardt — två mästare i musikens och Ordets tjänst!

Paul Gerhardt – en berömd luthersk psalmdiktare

Paul Gerhardt
(1607—1676)
Källa: www.cyberhymnal.org

Diktaren, läraren och prästen Paul Gerhardt föddes den 12 mars 1607 i den lilla staden Gräfenhainichen nära Wittenberg. Hans far var borgmästare.

År 1627 kom Gerhardt till Wittenberg för att studera och lärde känna Martin Opitz’ verslära. Med tiden kom han att skriva så formfulländad vers, att han räknas som en av de stora litterära gestalterna i Tyskland. Efter tiden i Wittenberg återvände han hem som privatlärare.

När trettioåriga kriget drabbade hemtrakten flydde Gerhardt till Berlin och fortsatte som privatlärare där. I Berlin träffade han Johann Crüger, som var kantor i Nikolaikyrkan. Det blev ett mycket fruktbart samarbete mellan de två. Gerhardts psalmtexter fick sina melodiska vingar av Crüger. Denne utgav sångboken *Praxis pietatis mielica*, vars första upplaga utkom 1647.

Först vid 44 års ålder blev Gerhardt präst. Han fick sin första tjänst i Mittenwalde, där han sig också gifte sig. År 1657 blev Gerhardt diakon i Nikolaikyrkan i Berlin. Han var en övertygad lutheran, och blev inblandad i striden mellan reformerta och lutheraner. Stridigheterna gick så långt att han avsattes från sin tjänst år 1666. Efter ytterligare några år som privatlärare blev han slutligen ärkediakon (ungefär kyrkoherde) i Lübben i Spreewald utanför Berlin.

Gerhardt avled den 27 maj 1676 i en ålder av 69 år. Han är begraven i Lübben i en krypta under altaret i den kyrka som idag kallas Paul-Gerhardt-Kirche.

Gerhardt finns representerad i våra psalmböcker sedan 1695 års fram till den nugällande. Han har skrivit psalmerna 60, 65, 96, 258, 259, 262, 288, 362, 517 och 534.

Åbolands svenska kyrkosångskrets rf

c/o Birgitta Sarelin
Teologiska fakulteten
Biskopsgatan 16
20500 ÅBO
Tfn 215 4284 (tjänst); 458 2125 (hem)
Fax: 215 4835 (tjänst)
E-post: birgitta.sarelin@abo.fi

Informationsbladet KretsNytt
Redaktör och layout: Birgitta Sarelin

Vi finns på webben!
www.abo.fi/~bsarelin/kretsen

Vad är en kyrkosångskrets?

Utdrag ur stadgarna från 1956 ger svar på frågan:

§ 1 Föreningens namn är Åbolands svenska kyrkosångskrets och dess hemort är Åbo stad.

§ 2 Föreningens syfte är att inom Åbolands prosteri såsom ansluten till Finlands svenska kyrkosångsförbund främja kyrklig sång och musik samt evangeliskt gudstjänstliv.

För detta ändamål arbetar föreningen genom att stöda församlingarnas lokala kyrkosångsarbete, genom att anordna kyrkosångsfester inom sitt verksamhetsområde och genom att deltaga i av Finlands svenska kyrkosångsförbund anordnade allmänna svenska kyrkomusikfester.

För fullföljande av sina syftemål samarbetar föreningen med Åbolands prosteriförbund r.f.

§ 3 Till medlemmar i föreningen antagas efter styrelsens prövning personer, vilka inom kyrkokörer, kristliga organisationer eller såsom enskilda inom föreningens verksamhetsområde önska arbeta för dess syften.

Medlem erlägger en årsavgift, vars storlek årligen bestämmes vid föreningens årsmöte.

Klippt och skuret

”Körsång i gudstjänsten är mer än underhållning.”

Sagt på Sveriges Kyrkosångsförbunds funktionärskonferens:

”Rolf Larsson, tidigare styrelseordförande i SKsf, gav en snabb historik över kyrkosångens utveckling från 1900-talets början, då gudstjänsterna präglades av en liturgisk torftighet. Men en liturgisk utveckling började ta fart, inte minst genom att kyrkosångsrörelsen föddes. Psalmsången förnyades och internationaliserades och allt fler körer började organisera sig i kyrkosångsförbund, vilka aktivt arbetade med att utbilda och inspirera körsångare och körledare.

– Det är roligt att titta bakåt, sa Rolf Larsson, det finns så mycket att glädja sig åt. Men nu gäller det att titta framåt. Vi säger ofta att kyrkokören är församlingens musikaliskt övade del men det fattas ännu en hel del. T.ex. när kören sjunger mer för än med församlingen. Att sjunga med innebär också att sjunga på församlingens vägnar, men församlingen är aldrig publik. Om kören ser som sin uppgift att ’förgylla’ högmässan med några hymner – då blir högmässan aldrig intressant för körsångaren. Körsångarna måste få uppleva, att körsång i gudstjänsten är mer än underhållning. Det finns många sätt att integrera kören i liturgin och låta kören ha ett djupare ansvar för skeendet i högmässan. Kören är en del av församlingen men med en specifik liturgisk uppgift, som för den enskilde sångaren kan bli vägen till en djupnad kristen tro.”

Ur KörJournalen 6/2006, Sveriges Kyrkosångsförbunds tidning, utkommer med 6 nummer per år.

www.sjungikyrkan.nu